

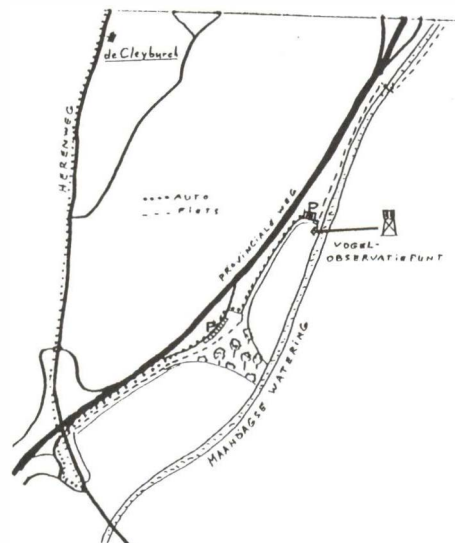
Vogeltoren bij Polder Hoogeweg

Jelle van Dijk

Sinds 26 oktober is dichtbij het vogelinformatiebord langs de Maandagse Watering een speciaal vogeluitkijkpunt ingericht. Na de aanval op Polder Hoogeweg vanuit de golfbaanlobby leek het ons goed de vogelkundige betekenis van deze polder nog eens te benadrukken door een positieve actie. Binnen het bestuur was al eerder gesproken over het oprichten van een vogeltoren langs de rand van Polder Hoogeweg, maar de golfbaanperikelen zorgden voor het laatste zetje om dit plan nu door te zetten.

De vogeltoren, want zo zullen we verder dit uitkijkgplatform maar noemen, is te vinden op zo'n 50 meter van het vogelinformatiebord. Zoals bekend is deze plek zowel met de fiets als de auto uitstekend te bereiken. Vanaf de vogeltoren heeft men een prima uitzicht op het graslandgebied bij Kloosterschuur en met een sterke kijker of telescoop kan men vrijwel de gehele Polder Hoogeweg afzoeken. Bovendien zal men vanaf de toren de ontwikkelingen in het aan te leggen moeras langs de westoever van de watering goed kunnen volgen. In het voorjaar zal men vanaf dit punt zeker de volgende soorten goed kunnen observeren: Kievit, Grutto, Tureluur, Scholekster, Slobeend, Veldleeuwrik. Ook soorten als Lepelaar en Zomertaling kunnen worden verwacht. In het winterhalfjaar is dit de plek voor Smient, Wintertaling, Slobeend, Krakeend, Kievit, Goudplevier, Wulp, Watersnip, Grote Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Stormmeeuw en Aalscholver.

De vogeltoren werd gefinancierd uit eigen middelen. De gift die onlangs werd ontvangen van Noordwijk Lokaal ter gelegenheid van hun tienjarig jubileum werd ook voor dit doel bestemd. Belangrijker dan het geld is evenwel de arbeid die in dit stukje vakwerk gestoken werd. Dat dit vakwerk is, bleek al spoedig tijdens de eerste novemberstormen. Zelfs bij windkracht negen was nauwelijks een trilling te bespeuren! Dit degelijke bouwwerk werd ontworpen door Jan Jacobs, die samen met Jan Glasbergen ook al het timmer- en zaagwerk voor zijn rekening nam. Op de binnenplaats van huize Verkade aan de Douzastraat wer-

den de onderdelen pasklaar gemaakt, net groot genoeg om nog door de poort getransporteerd te kunnen worden. Hierna werd het hele zaakje door acht man op zaterdag 26 oktober in elkaar gezet. Een takel kwam hier niet aan te pas, puur met mankracht werd de klus geklaard.

Op zaterdag 9 november werd de vogeltoren door burgemeester J.W. van der Sluijs officieel geopend. De burgemeester memoreerde een voorval uit zijn schooltijd waardoor de belangstelling voor de natuur bij velen van zijn klasgenoten in de kiem gesmoord werd. Hij preees de manier waarop onze vereniging probeert de belangstelling voor de natuur te stimuleren. Hierna beklom de burgemeester de vogeltoren met de opdracht een paar juist neergestreden steltlopers te determineren. Door zijn grote kennis van bankbiljetten van f100 lukte het hem spoedig om met behulp van de opgestelde telescoop de door Jan Jacobs afgerichte watersnippen op naam te brengen. Hierna bestormden de leden van de jeugdclub de toren om deze determinatie te bevestigen. Na afloop werd nog gezellig nagepraat onder het genot van een kopje koffie in restaurant De Cleyburch.

Queesten op Terschelling

Koene Vegter

Mogen ongepaarde mannetjes wel queesten. Een moeilijke, maar voor veel vogelaars een brandende vraag. Tijdens het jaarlijkse waddenweekeind - dit keer op Terschelling in de Wierschuur van 27 tot 29 september 1996 - gaat een selecte groep natuurvorsers op nader onderzoek uit. Hieronder een verslag van wat zij zoal meemaken en waarnemen. Een enkeling die dit thema blijkbaar te ver gaat was op voorhand naar Istanbul gevluht. Dat

dit niet mocht baten zal verderop blijken.

Zoals bij alle spannende gebeurtenissen is er sprake van een proloog en deze speelde zich een dag voor vertrek naar T. in het duingebied ten noorden van Noordwijk af. Pogend mijn loopvermogen op peil te houden, ontmoet ik daar achtereenvolgens excursie-coördinator Rien Sluys en verenigingsvoorzitter Jelle van Dijk, blijkbaar bezig te schaven aan hun vogelherkenning, wat -naar mij later op de bootreis blijkt- nodig is geworden door een aantal

nieuw in het duin geplaatste borden van Staatsbosbeheer, waarop diverse wel heel moeilijk te traceren vogels voorkomen. Onze beide experts waren tot de onthutsende conclusie gekomen dat veel vogels op deze borden domweg niet tot de duinpopulatie behoren.

Gelukkig hoeven wij het op de wadden niet met borden te doen, maar kunnen wij in ruime mate echte vogels bewonderen. Hein Verkade, die ik al miste in de bus, blijkt met zijn hele gezin vooruitge-reisd, om het nodige vooronderzoek te doen en hij meldt de eerste avond al de aanwezigheid van tientallen vuurgoudhaantjes en andere zangertjes die op trek zijn. Helaas blijkt zijn vertrek de volgende dag ook voor veel van dit type vogels een reden het eiland vaarwel te zeggen. De wind is geruimd van oost naar west en de zon gaat over in regenvlagen bij een stormachtige wind. Geruime tijd heb ik nog met Rien Sluys door een brambosje gelopen, terwijl hij almaar mompelt 'ze moeten er zijn', maar verder dan een licht 'sie, sie' geluid, komen we niet. Wel ontmoet ik dit fraaie vogeltje in het Natuurdagboek van Hans Warren 'Ik ging naar de Noordnol' dat ik te lezen had meege-nomen -een schitterend en ieder aan te raden boek. Ook heb ik de nodige groepjes sijzen, witte kwikstaarten en zwarte mezen gezien. Gelukkig is er ook genoeg ander moois te zien op roofvogel- en wadlopersgebied.

Zo worden wij op de eerste ochtend al vroeg ver-rast door een snel jagende smelleken, natuurlijk als eerste gezien door roofvogelkenner Jaap Deel-der, die recent is begonnen een serie valken uit steen te houwen. Feilloos determineert hij ook de roofvogels op mijn 'Birds of prey' - T shirt dat ik speciaal voor de nacht heb aangetrokken. Halver-wege onze tocht over de Boschplaat wordt een

slechtvalk waargenomen. Ook ontstaat grote op-winding als aan de horizon een groot uitgevallen roofvogel verschijnt. In mijn onschuld besluit ik tot een buizerd, maar nee hij is groter en er is ook no-gal wat wit te zien. Een visarend dan of een ruig-pootbuizerd. De deskundigen kunnen het er maar niet over eens worden, zodat de vogel maar eens rustig op een paal gaat zitten, nog eens opvliegt weer neerdaalt en uiteindelijk toch besloten wordt tot een lichte variant van de buizerd. Uit de nabe-spreking blijkt dat het hier niet alleen om de afzon-derlijke elementen gaat, maar meer nog om de totaalindruk, iets wat de Engelsen 'jizz' noemen en de Duitsers 'Gestalt'.

Aan het eind van de ochtend zien wij nog een man-etje blauwe kiekendief en in de loop van de mid-dag het vrouwtje. In beide gevallen vliegen de vogels vrij laag over het duin en zijn minutenlang te bewonderen. De witte stuit en de tekening in de vleugels zijn in het zonlicht zeer goed te zien. Voor mij één van de hoogtepunten.

Ook op het wad is van alles te zien. Klagende wul-pen trekken over dobberende eiders, afgewisseld door wolken met honderden scholeksters, waar-schijnlijk op zoek naar de 70 mossels, die ze -zo-als later uit de quiz blijkt- per laagwaterperiode weten te verorberen. Aan de rand van het wad klei-ne en drieteenstrandlopers, afgewisseld door een enkele kanoet en een krombekstrandloper. Zonder ook maar één vogelboek te raadplegen -terwijl hij er in Moby Dick toch vele heeft- geeft Willem Baal-bergen college over de fijnere nuances die deze ty-pische wadvogels onderscheiden. Hier is het een witte stuit -kanoet- daar een zwarte oksel -zilverple-vier- waar onze aandacht zich op dient te richten. Zo blijft de Boschplaat, ook zonder aanlegmogelijk-heid voor koffie met cranberrygebak, een uiterst aantrekkelijk gebied.

In totaal komt de groep op zo'n 92 waarnemingen. Samen met 8 schedels, na afsnijding verzameld door een jeugdig lid, resulteert dit in een fraaie 100. Het leeuwendeel komt op rekening van de zonovergoten eerste dag en de regenachtige twee-de dag levert hieraan een zeer bescheiden aan-deel. De experts komen in hun eentje op ca 75 waarnemingen uit. Inclusief auditieve en vluchtige, enigszins voorgezegde waarnemingen haal ik net een score van 55. Er is dus nog hoop. Huiswaarts in de bus beveelt voorzitter van Dijk in dit verband naast de door de vereniging georganiseerde excur-sies ook de vrijdagavondlezingen aan, waar via boeiende sprekers veel kennis kan worden opge-daan. Maar daar hebben wij natuurlijk ook onze ei-gen en enige waddenquiz voor, dit jaar voor het eerst georganiseerd door twee dames, te weten ELs Löhr en Mieke Bernard. Gestreng toetsen zij de kennis van de deelnemers die dit zwoegend en soms tegenspuiterend ondergaan.

Uiteindelijk blijkt wijsheid met het klimmen der ja-ren te komen, zodat de familie Aartse glansrijk overwint. De meeste leden kunnen hun creativiteit vooral kwijt in fraaie, niets verhullende omschrijvin-gen van het op de eilanden zo populaire queesten.

Hopelijk hebben hun bijdragen de censuur van de redactie kunnen passeren, zodat u er in dit nummer meer over kunt lezen. De aanwezige dokters zijn in elk geval zo opgewonden geraakt dat ze zich na afloop, samen met enkele -volgens de categorisering Rien Sluys- ongepaarde mannetjes, in snelle vaart richting de lokaal befaamde zanger Wessel spoeden om zich bij de deinende plaatselijke schonen te voegen. Thuis in de Wierschuur kan in het holst van de nacht nog Willem Baalbergen worden waargenomen, die slechts schaars gekleed een korte tafeldans uitvoert voor de strenge quizmeesteres Els Löhr. U begrijpt dat wij op dit hoogtepunt moeten afbreken.

Nieuwe plantenvondsten in de Duin- en Bollenstreek

Martien de Graaf & Jelle van Dijk

In oktober 1994 publiceerde onze vereniging het fraaie boek "Flora van de Duin- en Bollenstreek". In het laatste hoofdstuk van dit boek werd een opsomming gegeven van alle soorten die binnen het onderzochte gebied waren aangetroffen. Zo'n plantenlijst is natuurlijk geen statisch geheel; er verdwijnen soorten en er komen nieuwe bij. Op het moment van verschijnen was al bekend dat bepaalde soorten niet meer te vinden waren, omdat de groeiplaats inmiddels onder het asfalt verdwenen was. Aardiger dan te vermelden welke soorten waarschijnlijk inmiddels uit ons gebied verdwenen zijn, is het een lijst op te stellen van soorten die nog niet eerder in de Duin- en Bollenstreek werden aangetroffen. Dat blijken er nu al 22 te zijn! Behalve de nieuwe soorten voor onze regio zullen in het volgende overzicht ook vondsten worden vermeld van soorten die hier tot nu nog maar een enkele keer werden aangetroffen. De onderstaande lijst heeft betrekking op de jaren 1995 en 1996, met een paar kleine uitstapjes naar het najaar van 1994. Het betreft hier vondsten uit 1994 die bekend werden na het afsluiten van het manuscript. Het ligt in de bedoeling een dergelijk overzicht regelmatig in "de Strandloper" op te nemen.

Nieuwe soorten voor de Duin- en Bollenstreek

Behaarde boterbloem - *Ranunculus sardous*

Een paardewitje langs de Leidse Vaart in Noordwijkerhout (blok 24-58-52) bleek tijdens een bezoek van JvD in juni 1996 helemaal vol te staan met deze boterbloem. Omdat paarden niet echt liefhebbers van boterbloemen zijn, konden de planten het hier maandenlang volhouden.

Ruige klapproos - *Papaver argemone*

In mei 1995 werden door JvD enkele rijk bloeiende planten aangetroffen langs de Duinweg, dichtbij de ingang van het Staatsbosbeheer, blok 30-17-12. In 1996 kon de soort hier niet worden teruggevonden

In de epiloog kunnen wij melden dat voor de volgende quiz opnieuw met een traditie werd gebroken: niet de winnaars, maar de naar Istanbul uitgeweken vluchtelingen zijn de gelukkigen in de persoon van Dineke Bruin en Kees Verwey.

Als u hier -uiteraard- bij van de partij wilt zijn, reserveer dan één van de eerste septemberweekenden voor de waddenexcursie naar Schiermonnikoog. Een eiland dat volgens sommigen op een vlo lijkt, maar de kenners weten wel beter. In elk geval Rien Sluys, die hier eindelijk Dick Passchier hoopt te verslaan in het langjarig organiseren van waddenweekends.

Tengere zandmuur - *Arenaria leptoclados*

Deze tot voor kort als ondersoort van de Zandmuur bestempelde soort werd door Wil Tamis in augustus 1996 ontdekt op de busparkeerplaats van de Keukenhof (blok 24-58-53).

Fallopia compactum (vroeger *Polygonum compactum*)

Deze soort (nog niet te vinden in de nieuwste Heukels' Flora van 1996) werd vroeger beschouwd als een ondersoort van de Japanse duizendknoop. De soort wordt nogal eens aangeplant in plantsoenen en tuinen. Van daaruit vindt in toenemende mate (o.m. in Leiden) vestiging tussen het plaveisel plaats. In augustus 1994 trof MdG deze soort aan in straten bij Sint Bavo in Noordwijkerhout (blok 24-57-54). Opvallend zijn de vrij kleine bladen met vaak rode nervatuur.

Fluweelblad - *Abutilon theophrasti*

In oktober 1994 vond MdG bij een bezoek aan een Voorhouts bouwterrein (blok 30-17-44) een exemplaar van deze forse kaasjeskruidsoort. In augustus 1995 werd deze soort door JvD gevonden in de berm van de Duinweg in Noordwijk aan Zee (blok 30-17-21) en op een braakliggend landje achter de Hoofdstraat in Noordwijk aan Zee (blok 30-16-25).

Teer guichelheil - *Anagallis tenella*

Deze zeldzame soort werd in 1994 in het zuidelijke deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen ontdekt, kort na het afsluiten van het manuscript van de "Flora van de Duin- en Bollenstreek" (medeling M. Koning). In 1995 bleek de soort zich hier flink te hebben uitgebreid en er werden veel bloeiende planten gezien.

Kruisbladige wolfsmelk - *Euphorbia lathyrus*

In de Haarlemmerstraat in Hillegom (blok 25-41-41) vond MdG in september 1996 tussen het plaveisel de karakteristieke kiemplanten van deze soort.

Glanzige ooievaarsbek

Deze soort is momenteel in opmars, vooral in ste-